

## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ความรู้สีกมีคุณค่าในตนเอง ความสามารถในการดูแลตนเอง กับคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อนในชุมชนสถาบันราชประชาสมาสัย ณ จุดเวลาที่เก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคเรื้อนในชุมชนสถาบันราชประชาสมาสัย จำนวน 244 ราย ผลการวิจัยได้นำเสนอด้วยตาราง โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคเรื้อน

ส่วนที่ 2 ความรู้สีกมีคุณค่าในตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อน ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อน และคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน

ส่วนที่ 3 การทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน จากปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ความรู้สีกมีคุณค่าในตนเอง และความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อน

สัญลักษณ์ทางสถิติ

Mean แทน ค่าเฉลี่ย

SD แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n แทน ขนาดตัวอย่าง

p แทน แทนระดับนัยสำคัญทางสถิติ

t แทน ค่าทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$R^2$  แทน ค่าสัมประสิทธิ์ทำนายสำหรับตัวแปรอิสระหนึ่งตัว

a แทน ค่าคงที่ของสมการในรูปคะแนนดิบ

Beta แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานแทนด้วยตัวพยากรณ์ต่าง ๆ ในรูปคะแนนดิบ

Z แทน คะแนนมาตรฐาน

Z' แทน ด้วยตัวพยากรณ์ต่าง ๆ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

\* แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ได้ผลการวิเคราะห์ซึ่งสามารถนำมาอธิบายในรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

#### ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล และลักษณะของผู้ป่วยโรคเรื้อน

ผู้วิจัย ทำการศึกษา ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ผู้ดูแลเมื่อเจ็บป่วย ระยะเวลาที่เข้ารับการรักษา สถานะภาพในครอบครัว โชนที่พัก และลักษณะความพิการ นำเสนอด้วย จำนวน ร้อยละ ดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 1 ถึง ตารางที่ 2

ตารางที่ 4 ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคเรื้อน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ของผู้ป่วยโรคเรื้อน (n = 244 ราย)

| ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล |                                                  | จำนวน | ร้อยละ |
|------------------------|--------------------------------------------------|-------|--------|
| เพศ                    | ชาย                                              | 149   | 61.1   |
|                        | หญิง                                             | 95    | 38.9   |
| อายุ (ปี)              | < 40                                             | 16    | 6.6    |
|                        | 40-49                                            | 26    | 10.7   |
|                        | 50-59                                            | 54    | 22.1   |
|                        | 60-69                                            | 94    | 38.5   |
|                        | 70-79                                            | 49    | 20.1   |
|                        | มากกว่า 80                                       | 5     | 2.0    |
|                        | ค่าเฉลี่ย 60.34 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.27 ปี |       |        |
|                        | สถานภาพสมรส                                      |       |        |
|                        | โสด                                              | 34    | 13.9   |
|                        | คู่                                              | 154   | 63.1   |
|                        | หม้าย/ หย่า/ แยก                                 | 56    | 23.0   |

ตารางที่ 4 (ต่อ)

| ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล |                   | จำนวน | ร้อยละ |
|------------------------|-------------------|-------|--------|
| ศาสนา                  | พุทธ              | 231   | 94.7   |
|                        | คริสต์            | 10    | 4.1    |
|                        | อิสลาม            | 2     | 0.8    |
|                        | ไม่นับถือศาสนา    | 1     | 0.4    |
| อาชีพ                  | ไม่ได้ประกอบอาชีพ | 138   | 56.6   |
|                        | รับจ้าง           | 85    | 34.8   |
|                        | ค้าขาย            | 21    | 8.6    |
|                        |                   |       |        |
| ระดับการศึกษา          | ไม่ได้ศึกษา       | 52    | 21.3   |
|                        | ประถมศึกษา        | 159   | 65.2   |
|                        | มัธยมศึกษา        | 31    | 12.7   |
|                        | ปวส./ อนุปริญญา   | 2     | 0.8    |
|                        |                   |       |        |
| รายได้ (บาท/ เดือน)    | ≤ 5,000           | 206   | 84.0   |
|                        | 2,050             | 117   | 48.0   |
|                        | 2,051-5,000       | 89    | 36.0   |
|                        | 5,001-10,000      | 31    | 13.1   |
|                        | 10,001-15,000     | 6     | 2.5    |
|                        | 15,001 ขึ้นไป     | 1     | 0.4    |
|                        |                   |       |        |

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ป่วยโรคเรื้อน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 61.1 มีอายุเฉลี่ย 60.34 ปี (SD = 11.27 ปี) โดยผู้ป่วยโรคเรื้อนส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.5 ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 94.7 มีสถานภาพสมรสคู่เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 63.1 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 65.2 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทคิดเป็น ร้อยละ 84.0 แต่เมื่อพิจารณาที่เงินเบี้ยเลี้ยงผู้ป่วยมีรายได้เท่ากับ 2,050 บาท พบร้อยละ 48 และรายได้ 2,051- 5,000 บาท พบร้อยละ 36.0

ตารางที่ 5 ข้อมูลลักษณะของผู้ป่วยโรคเรื้อน จำแนกตาม ผู้ดูแลเวลาเจ็บป่วย ระยะเวลาที่เข้ารับการ  
สงเคราะห์ สถานภาพในครอบครัว โชนที่พักอาศัยและลักษณะความพิการ (n = 244 ราย)

| ลักษณะของผู้ป่วยโรคเรื้อน                  | จำนวน | ร้อยละ |
|--------------------------------------------|-------|--------|
| <b>ผู้ดูแลเวลาเจ็บป่วย</b>                 |       |        |
| ไม่มีผู้ดูแล                               | 60    | 25.0   |
| มีผู้ดูแลคือ                               | 135   | 75.0   |
| ภรรยา                                      | 85    | 34.8   |
| สามี                                       | 46    | 18.9   |
| หลาน                                       | 14    | 5.3    |
| <b>ระยะเวลาที่เข้ารับการสงเคราะห์ (ปี)</b> |       |        |
| ≤ 10                                       | 22    | 9.0    |
| 11 - 20                                    | 44    | 18.0   |
| 21 - 30                                    | 57    | 23.4   |
| 31 - 40                                    | 70    | 28.7   |
| 41 - 50                                    | 24    | 9.8    |
| 51 ปีขึ้นไป                                | 7     | 2.1    |
| <b>สถานภาพในครอบครัว</b>                   |       |        |
| หัวหน้าครอบครัว                            | 195   | 79.9   |
| สมาชิกครอบครัว                             | 49    | 20.1   |
| <b>โชนที่พักอาศัย</b>                      |       |        |
| โชน เอ                                     | 110   | 45.1   |
| โชน บี                                     | 27    | 11.1   |
| โชน ซี                                     | 55    | 22.5   |
| โชน ดี                                     | 28    | 11.5   |
| โชน อี                                     | 24    | 9.8    |
| <b>ลักษณะความพิการ</b>                     |       |        |
| พิการน้อย                                  | 110   | 45.1   |
| พิการปานกลาง                               | 94    | 38.5   |
| พิการมาก                                   | 40    | 16.4   |

ตารางที่ 5 ผู้ป่วยไม่มีผู้ดูแล 60 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ผู้ดูแลเวลาเจ็บป่วยได้แก่ ภรรยา คิดเป็นร้อยละ 34.8 ส่วนมาก มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 79.9 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่เข้ารับการรักษา 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.7 สถานที่พักอาศัยส่วนใหญ่อยู่ในโซน เอ คิดเป็นร้อยละ 45.1 ซึ่งมีสภาพที่อยู่อาศัยดีกว่าโซนอื่น ๆ เนื่องจากมีลักษณะเป็นแฟลต และส่วนใหญ่มีลักษณะความพิการน้อย คิดเป็นร้อยละ 45.1

## ส่วนที่ 2 ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความสามารถในการดูแลตนเอง และคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความสามารถในการดูแลตนเอง และคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง นำเสนอด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3 ถึง ตารางที่ 5

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง โดยรวม และรายข้อ (n = 244)

| ข้อความ                                      | Mean | SD   | ระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง |
|----------------------------------------------|------|------|--------------------------------|
| 1. รู้สึกเข้าใจตัวเอง                        | 4.36 | 0.68 | ดีมาก                          |
| 2. มีความสามารถที่จะทำงานอย่างเต็มกำลัง      | 3.96 | 1.19 | ดีมาก                          |
| 3. สามารถตัดสินใจและยับยั้งในการตัดสินใจนั้น | 3.94 | 1.24 | ดีมาก                          |
| 4. มีเข้าใจกันดีของสมาชิกในครอบครัว.         | 3.82 | 1.16 | ดีมาก                          |
| 5. ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้โดยไม่มีปัญหา     | 3.68 | 1.44 | ดีมาก                          |
| 6. เป็นคนที่ใครอยู่ด้วยแล้วรู้สึกสบายใจ      | 3.65 | 1.20 | ดีมาก                          |
| 7. เมื่อมีอะไรที่อยากพูดมักจะพูดออกมา        | 3.63 | 1.25 | ดีมาก                          |
| 8. ถึงแม้ว่าจะเป็น โรคนี้ก็มีมีความสุขดี     | 3.61 | 1.11 | ดีมาก                          |
| 9. ชอบทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลอื่น              | 3.36 | 1.33 | ปานกลาง                        |
| 10. พูดต่อหน้ากลุ่มบุคคล เป็นสิ่งที่ง่าย-    | 3.29 | 3.51 | ปานกลาง                        |
| 11. ครอบครัวมีช่วงเวลาที่สนุกสนานร่วมกัน     | 3.26 | 1.40 | ปานกลาง                        |
| 12. ไม่รู้สึกเสียใจที่เป็นโรคนี้             | 3.13 | 1.46 | ปานกลาง                        |
| 13. คนอื่น ๆ มักทำตามแนวความคิดเรา           | 3.00 | 1.23 | ปานกลาง                        |
| 14. รู้สึกดีต่อเพื่อนส่วนใหญ่                | 2.97 | 1.27 | ปานกลาง                        |

ตารางที่ 6 (ต่อ)

| ข้อความ                                               | Mean | SD   | ระดับความรู้สึกมี<br>คุณค่าในตนเอง |
|-------------------------------------------------------|------|------|------------------------------------|
| 15. คิดว่าได้รับการยอมรับเท่ากับคนส่วนใหญ่            | 2.92 | 1.27 | ปานกลาง                            |
| 16. ใช้เวลาไม่นานเพื่อการคุ้นเคยกับสิ่งใหม่ ๆ         | 2.65 | 1.43 | ปานกลาง                            |
| 17. รู้สึกดีกับตัวเอง                                 | 2.40 | 1.29 | น้อย                               |
| 18. ขณะนี้รู้สึกไม่ยากลำบาก                           | 2.27 | 1.26 | น้อย                               |
| 19. ไม่รู้สึกท้อแท้ที่จะทำงานหรือเข้าร่วมกิจกรรม      | 2.20 | 1.29 | น้อย                               |
| 20. รู้สึกว่ามีคนที่บ้านใส่ใจ                         | 2.18 | 1.25 | น้อย                               |
| 21. ไม่รู้สึกเสียใจในการกระทำของตัวเอง                | 2.17 | 1.19 | น้อย                               |
| 22. รู้สึกว่าคนใกล้ชิดทำให้คิดว่าตนเองดีพอแล้ว        | 2.11 | 1.06 | น้อย                               |
| 23. คิดว่าตนเองเป็นคนเอาการเอางาน                     | 2.08 | 3.33 | น้อย                               |
| 24. ไม่อยากเปลี่ยนแปลงอะไรในตนเอง                     | 2.06 | 1.38 | น้อย                               |
| 25. มีอารมณ์ไม่เสถียรขณะอยู่บ้าน                      | 2.00 | 1.06 | น้อย                               |
| 26. โดยปกติแล้วสิ่งต่าง ๆ ไม่ได้ทำให้รำคาญใจ          | 2.00 | 1.19 | น้อย                               |
| 27. ชีวิตมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน                       | 1.19 | 1.08 | น้อย                               |
| 28. รู้สึกมีความสุขกับการอยู่กับครอบครัว              | 1.86 | 1.17 | น้อย                               |
| 29. ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย                    | 1.83 | 1.25 | น้อย                               |
| 30. มุ่งมั่นในการกระทำให้สำเร็จ                       | 1.76 | 1.26 | น้อย                               |
| 31. ภูมิใจในตนเอง                                     | 1.54 | 1.14 | น้อย                               |
| 32. มั่นใจในตัวเองเวลาจะทำ หรือตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ | 0.44 | 0.96 | น้อย                               |
| รวม                                                   | 2.82 | 0.86 | ปานกลาง                            |

หมายเหตุ ตั้งแต่ข้อ 10 ถึง ข้อ 25 ได้ปรับภาษา ดังนี้

10. พูดต่อหน้ากลุ่มบุคคล เป็นสิ่งที่ยาก เปลี่ยนเป็น พูดต่อหน้ากลุ่มบุคคลเป็นสิ่งที่ง่าย
12. รู้สึกเสียใจที่เป็นโรคนี เปลี่ยนเป็น ไม่รู้สึกเสียใจที่เป็นโรคนี
14. รู้สึกดูไม่ดีเท่าคนส่วนใหญ่ เปลี่ยนเป็น รู้สึกดีเท่าคนส่วนใหญ่
15. คนส่วนใหญ่ได้รับการยอมรับมากกว่า เปลี่ยนเป็น คิดว่าได้รับการยอมรับเท่ากับคนส่วนใหญ่
16. ต้องใช้เวลานานเพื่อจะคุ้นเคยกับสิ่งใหม่ ๆ เปลี่ยนเป็น ใช้เวลาไม่นานเพื่อการคุ้นเคยกับสิ่งใหม่ ๆ

17. รู้สึกอายใจตัวเอง เปลี่ยนเป็น รู้สึกไม่อายใจตัวเอง
18. ขณะนี้รู้สึกยากลำบาก เปลี่ยนเป็น ขณะนี้รู้สึกไม่ยากลำบาก
19. รู้สึกท้อแท้ที่จะทำงานหรือเข้าร่วมกิจกรรม เปลี่ยนเป็น ไม่รู้สึกท้อแท้ที่จะทำงานหรือเข้าร่วมกิจกรรม
20. รู้สึกว่าคนที่บ้านไม่ใส่ใจ เปลี่ยนเป็น รู้สึกว่าคนที่บ้านใส่ใจ
21. รู้สึกเสียใจในการกระทำของตัวเอง เปลี่ยนเป็น ไม่รู้สึกเสียใจในการกระทำของตัวเอง
22. คนใกล้ชิดทำให้รู้สึกว่ายังทำดีไม่พอ เปลี่ยนเป็น รู้สึกว่าคนใกล้ชิดทำให้รู้สึกว่าตนเองดีพอแล้ว
23. ไม่คิดว่าตนเองไม่ค่อยจะเอาไหน เปลี่ยนเป็น คิดว่าตนเองเป็นคนเอาการเอางาน
24. อยากเปลี่ยนแปลงอะไรในตนเองหลายอย่าง เปลี่ยนเป็น ไม่อยากเปลี่ยนแปลงอะไรในตนเอง
25. มักมีอารมณ์เสียง่ายขณะอยู่บ้าน เปลี่ยนเป็น มีอารมณ์ไม่เสียง่ายขณะอยู่บ้าน

จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ( $\text{Mean} = 2.82, \text{SD} = 0.68$ ) และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรายข้อพบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในเรื่อง รู้สึกเข้าใจตนเอง ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ( $\text{Mean} = 4.36, \text{SD} = 0.68$ ) รองลงมาได้แก่ สามารถตัดสินใจและยับยั้งในการตัดสินใจนั้น ได้คะแนนเฉลี่ย ( $\text{Mean} = 3.94, \text{SD} = 1.24$ ) ส่วนข้อที่มีระดับคะแนนต่ำสุดและอยู่ในระดับน้อย ในเรื่อง ความมั่นใจในตัวเองเวลาจะทำ หรือตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ( $\text{Mean} = 0.44, \text{SD} = 0.96$ ) และมีคะแนนต่ำสุดรองลงมาในเรื่องภูมิใจในตัวเอง ( $\text{Mean} = 1.54, \text{SD} = 1.14$ )

ตารางที่ 7 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการดูแลตนเอง โดยรวมและรายข้อ ( $n = 244$ )

| ความสามารถในการดูแลตนเอง                                                         | Mean | SD   | ระดับความสามารถในการดูแลตนเอง |
|----------------------------------------------------------------------------------|------|------|-------------------------------|
| ความสามารถในการดูแลตนเอง ทั่วไป                                                  | 4.27 | 1.19 | ดีมาก                         |
| 1. สามารถปรับปรุงที่อยู่อาศัย เพื่อป้องกันอันตรายต่อชีวิต                        | 4.57 | 0.96 | ดีที่สุด                      |
| 2. สามารถหลีกเลี่ยงการอยู่ในที่แออัด อากาศถ่ายเทไม่สะดวก เช่น บริเวณที่สุขุมบุรี | 4.50 | 0.70 | ดีที่สุด                      |
| 3. สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ ด้วยตัวเอง                                    | 4.29 | 3.27 | ดีมาก                         |
| 4. สามารถนอนหลับพักผ่อนรวมทั้งวันได้ วันละ 6-8 ชม.                               | 4.28 | 0.79 | ดีมาก                         |

ตารางที่ 7 (ต่อ)

| ความสามารถในการดูแลตนเอง                                                                      | Mean        | SD          | ระดับความสามารถในการดูแลตนเอง |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------------------------|
| 5. รับประทานอาหารครบ 3 มื้อ                                                                   | 4.28        | 0.70        | ดีมาก                         |
| 6. สามารถเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย                                           | 4.20        | 0.87        | ดีมาก                         |
| 7. สามารถออกกำลังกายที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายได้                                               | 3.79        | 1.06        | ดีมาก                         |
| <b>ความสามารถในการดูแลตนเองที่จำเป็นตามระยะพัฒนาการ</b>                                       | <b>4.45</b> | <b>1.17</b> | <b>ดีมาก</b>                  |
| 8. สามารถทำหน้าที่ที่เหมาะสมกับวัยและเพศของตนเอง                                              | 4.73        | 2.59        | ดีที่สุด                      |
| 9. สามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการดูแลตนเอง                                                      | 4.39        | 0.65        | ดีมาก                         |
| 10. สามารถพูดคุย สร้างสัมพันธภาพกับคนในครอบครัวและผู้อื่น                                     | 4.39        | 0.62        | ดีมาก                         |
| 11. สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้                                                         | 4.30        | 2.59        | ดีมาก                         |
| <b>ความสามารถในการดูแลตนเองที่จำเป็นเมื่อมีปัญหาด้านสุขภาพ</b>                                | <b>4.76</b> | <b>1.06</b> | <b>ดีที่สุด</b>               |
| 12. สามารถรับประทานยาได้ถูกต้อง                                                               | 4.48        | 0.60        | ดีมาก                         |
| 13. เมื่ออ่อนเพลีย สามารถปรับกิจกรรมให้เหมาะสม                                                | 4.44        | 3.27        | ดีมาก                         |
| 14. สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้ดี                                                              | 4.42        | 0.70        | ดีมาก                         |
| 15. สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เกิดขึ้นจากโรค                                 | 4.37        | 0.81        | ดีมาก                         |
| 16. ใช้รองเท้าที่ข้างในนุ่ม ข้างนอกแข็ง มีหนังปิดด้านหน้าเท้า มีสายรัด                        | 4.32        | 0.97        | ดีมาก                         |
| 17. จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพของโรคที่เป็นอยู่                                          | 4.32        | 0.81        | ดีมาก                         |
| 18. สามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพและ การเจ็บป่วยได้                                           | 4.30        | 0.76        | ดีมาก                         |
| 19. สามารถดูแลมือ ไม่ให้เกิดแผลและความพิการเพิ่มขึ้นได้                                       | 4.30        | 0.65        | ดีมาก                         |
| 20. สามารถตรวจการเปลี่ยนแปลงของร่างกายเป็นประจำ                                               | 4.29        | 0.83        | ดีมาก                         |
| 21. สามารถปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวันตามคำแนะนำของแพทย์ พยาบาลเพื่อไม่ให้เกิดความพิการเพิ่มขึ้น | 4.29        | 0.64        | ดีมาก                         |

ตารางที่ 7 (ต่อ)

| ความสามารถในการดูแลตนเอง                                                                         | Mean | SD   | ระดับความสามารถในการดูแลตนเอง |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|-------------------------------|
| 22. ตรวจคู่มือและทำทุกวันเพื่อป้องกันความพิการเพิ่มขึ้น                                          | 4.28 | 0.66 | ดีมาก                         |
| 23. สามารถตรวจมือว่ามีแผลหรือไม่ ทุกวัน                                                          | 4.27 | 0.89 | ดีมาก                         |
| 24. สามารถสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงของโรคที่เป็นอยู่                                                | 4.25 | 0.76 | ดีมาก                         |
| 25. สามารถป้องกัน ไม่ให้เกิดความพิการซ้ำซ้อนบริเวณ<br>ตา มือ และเท้าได้                          | 4.20 | 0.77 | ดีมาก                         |
| 26. ได้ตรวจดูและคลำมือว่ามีอาการบวม แดง หรือพองทุกวัน                                            | 4.18 | 0.77 | ดีมาก                         |
| 27. ตรวจดูและคลำฝ่าเท้าทุกวันเพื่อดูว่ามีแผล อาการ<br>บวม แดง ร้อน                               | 4.17 | 0.83 | ดีมาก                         |
| 28. สามารถดูแลเท้าเพื่อไม่ให้เกิดการอักเสบและดาบอดได้                                            | 4.07 | 0.88 | ดีมาก                         |
| 29. เมื่อเกิดแผลที่เท้าจะหยุดพักและรักษาแผลทันที                                                 | 4.07 | 0.71 | ดีมาก                         |
| 30. สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข                                                              | 4.06 | 0.88 | ดีมาก                         |
| 31. กระปรืบตาแล้วหลับให้สนิทอย่างน้อย 10 ครั้ง<br>ก่อนนอนเพื่อหลีกเลี่ยงตาแห้ง                   | 4.06 | 0.88 | ดีมาก                         |
| 32. สามารถขอความช่วยเหลือหรือปรึกษาคนอื่นได้ตาม<br>ความต้องการ                                   | 3.95 | 3.63 | ดีมาก                         |
| 33. สามารถพักเป็นระยะ ๆ เมื่อเดินระยะไกลหรือเดินไกล ๆ                                            | 3.90 | 0.79 | ดีมาก                         |
| 34. ปฏิบัติตามคำแนะนำในการดูแลไม่ให้ตาแห้งทุกวัน                                                 | 3.89 | 0.91 | ดีมาก                         |
| 35. เมื่อมีแผลหรือหนังแข็ง จะแช่เท้าในน้ำ 15-30 นาที<br>และทาน้ำมันทุกวัน                        | 3.77 | 1.02 | ดีมาก                         |
| 36. นวดและออกกำลังมือวันละ 2-3 นาที ขณะที่มือยัง<br>เปียกน้ำมันอยู่                              | 3.70 | 1.18 | ดีมาก                         |
| 37. เมื่อต้องนั่งกับพื้น หรือนั่งบนเก้าอี้ ม้านั่ง นาน ๆ ใช้<br>ผ้าคลุมเพื่อรองข้อเท้า           | 3.64 | 1.37 | ดีมาก                         |
| 38. ถ้าระคายเคือง จะหลับตาลงแล้วใช้มือช่วยดึง<br>เปลือกตาด้านหางตาออกข้างนอกเป็นการช่วยให้ตาหลับ | 3.64 | 1.11 | ดีมาก                         |
| 39. ตรวจอาการผิดปกติของตาก่อนนอน                                                                 | 3.52 | 1.13 | ดีมาก                         |

ตารางที่ 7 (ต่อ)

| ความสามารถในการดูแลตนเอง                                                                           | Mean | SD   | ระดับความสามารถในการดูแลตนเอง |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|-------------------------------|
| 40. เลือกสิ่งเตือนที่จะช่วยไม่ให้ลืมหลับตา โดยกระพริบตา ทุกครั้งเมื่อเห็นต้นไม้หรือเมื่อมองผู้อื่น | 3.51 | 1.27 | ดีมาก                         |
| 41. แช่มือในน้ำประมาณ 15-30 นาที และทาน้ำมันที่หลังเสร็จ                                           | 3.35 | 1.23 | ปานกลาง                       |
| 42. ต้องมีผู้ช่วยให้สามารถดูแลตนเองได้                                                             | 2.35 | 1.50 | น้อย                          |
| รวม                                                                                                | 4.24 | 0.44 | ดีมาก                         |

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการดูแลตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 4.24, SD = 0.44) และมีความสามารถในการดูแลตนเองรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก โดย ความสามารถในการดูแลตนเองที่จำเป็นเมื่อมีปัญหาด้านสุขภาพอยู่ในระดับดีที่สุด (Mean = 4.76, SD = 1.06) เมื่อพิจารณารายข้อ ในเรื่อง สามารถรับประทานยาได้อย่างถูกต้อง มีคะแนนสูงสุด (Mean = 4.48, SD = 0.60) รองลงมาได้แก่ ความสามารถในการดูแลตนเองที่จำเป็นตามระยะพัฒนาการอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 4.45, SD = 1.17) เมื่อพิจารณารายข้อ ในเรื่อง สามารถทำหน้าที่ ที่เหมาะสมกับวัยและเพศของตนเอง มีคะแนนสูงสุด (Mean = 4.73, SD = 2.59) และความสามารถในการดูแลตนเอง ทัวไปอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 4.27, SD = 1.19) เมื่อพิจารณารายข้อ ในเรื่อง สามารถปรับปรุงที่อยู่อาศัย เพื่อป้องกันอันตรายต่อชีวิต มีคะแนนสูงสุด (Mean = 4.57, SD = 0.96)

ตาราง ที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน โดยรวม และรายข้อ (n = 244)

| คุณภาพชีวิต                | Mean | SD   | ระดับคุณภาพชีวิต |
|----------------------------|------|------|------------------|
| ด้านร่างกาย                | 3.53 | 0.97 | ปานกลาง          |
| 1. มีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ | 3.85 | 0.85 | ปานกลาง          |
| 2. รู้สึกพอใจในตนเอง       | 3.81 | 0.88 | ปานกลาง          |

ตาราง ที่ 8 (ต่อ)

| คุณภาพชีวิต                                                                                       | Mean | SD   | ระดับ<br>คุณภาพชีวิต |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|----------------------|
| 3. มีความพอใจกับสุขภาพในขณะนี้                                                                    | 3.77 | 0.84 | ปานกลาง              |
| 4. รู้สึกพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง)                                          | 3.66 | 1.00 | ปานกลาง              |
| 5. มีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)          | 3.65 | 0.89 | ปานกลาง              |
| 6. พอดีกับการนอนหลับ                                                                              | 3.60 | 1.09 | ปานกลาง              |
| 7. เมื่อเกิดอาการเจ็บปวดทางร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการ | 2.37 | 1.25 | ต่ำ                  |
| ด้านจิตใจ                                                                                         | 3.36 | 1.20 | ปานกลาง              |
| 8. สามารถไปไหนมาไหนด้วยตัวเองได้                                                                  | 4.36 | 0.81 | ดี                   |
| 9. รู้สึกพอใจที่สามารถทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน                                                | 4.00 | 1.27 | ดี                   |
| 10. ยอมรับรูปร่างหน้าตาของตัวเองได้                                                               | 3.91 | 0.89 | ปานกลาง              |
| 11. พอดีกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมา                                                 | 3.88 | 0.66 | ปานกลาง              |
| 12. ต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากน้อยเพียงใด ให้ดำรงชีวิตได้ในแต่ละวัน                               | 2.04 | 1.32 | ต่ำ                  |
| 13. มีความรู้สึกเหงาเศร้า วิตกกังวล                                                               | 2.00 | 1.19 | ต่ำ                  |
| สังคม                                                                                             | 3.20 | 1.12 | ปานกลาง              |
| 14. พอดีต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่น อย่างที่ผ่านมา                                             | 3.76 | 0.92 | ปานกลาง              |
| 15. พอดีกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ                                                    | 3.52 | 1.06 | ปานกลาง              |
| 16. พอดีกับการแสวงหาความสุขทางเพศสัมพันธ์*                                                        | 2.31 | 1.37 | ต่ำ                  |
| ด้านสิ่งแวดล้อม                                                                                   | 3.87 | 0.65 | ปานกลาง              |
| 17. พอดีที่สามารถไปใช้บริการที่สถาบันราชการ समाชัยได้ ตามความจำเป็น                               | 4.11 | 0.89 | ดี                   |
| 18. มีความสะดวกสบายในการเดินทางไปในที่ต่าง ๆ                                                      | 4.06 | 1.13 | ดี                   |
| 19. สภาพรอบ ๆ บ้านดีต่อสุขภาพ                                                                     | 3.98 | 0.81 | ปานกลาง              |
| 20. ได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวัน                                                | 3.95 | 0.91 | ปานกลาง              |
| 21. รู้สึกพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้                                                       | 3.91 | 2.71 | ปานกลาง              |

ตารางที่ 8 (ต่อ)

| คุณภาพชีวิต                                         | Mean        | SD          | ระดับ<br>คุณภาพชีวิต |
|-----------------------------------------------------|-------------|-------------|----------------------|
| 23. ในแต่ละวันรู้สึกว่าคุณมีความมั่นคง ปลอดภัย      | 3.68        | 0.98        | ปานกลาง              |
| 24. มีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น                    | 3.41        | 1.13        | ปานกลาง              |
| <b>ชีวิตและสุขภาพโดยรวม</b>                         | <b>3.64</b> | <b>0.91</b> | <b>ปานกลาง</b>       |
| 25. คิดว่ามีระดับคุณภาพชีวิต (ชีวิตความเป็นอยู่)    | 3.73        | 0.89        | ปานกลาง              |
| 26. คิดว่าตนเองมีคุณลักษณะที่มีความหมายต่อบุคคลอื่น | 3.56        | 0.93        | ปานกลาง              |
| <b>รวม</b>                                          | <b>3.55</b> | <b>0.41</b> | <b>ปานกลาง</b>       |

หมายเหตุ \* ความสุขทางเพศสัมพันธ์ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้ว มีวิธีจัดการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมไปถึงการช่วยเหลือตนเอง หรือ การมีเพศสัมพันธ์

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.55, SD = 0.41) และมีคุณภาพชีวิตรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม (Mean = 3.87, SD = 0.65) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตและสุขภาพโดยรวม (Mean = 3.64, SD = 0.91) คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย (Mean = 3.53, SD = 0.97) คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ (Mean = 3.36, SD = 1.20) และคุณภาพชีวิตด้านสังคม (Mean = 3.20, SD = 1.12) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าคุณภาพชีวิตในเรื่อง สามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนสูงสุด (Mean = 4.36, SD = 0.81) ส่วนคุณภาพชีวิตในเรื่อง รู้สึกเหงา เศร้า วิตกกังวล มีระดับคะแนนต่ำสุด (Mean = 2.00, SD = 2.12)

### ส่วนที่ 3 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร ดังแสดงในตารางที่ 6 ถึง ตารางที่ 7

ตาราง ที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ตัวทำนาย แสดงในรูปตารางเมตริกสหสัมพันธ์  
(Correlation Matrix)

| ตัวแปร                     | อายุ   | สถานภาพสมรสคู่ | สถานภาพสมรสโสด | การศึกษา | รายได้ | พิกัดปานกลาง | พิกัดมาก | ความรู้สึกรู้สึกดีในตนเอง | ความสามารถในการดูแลตนเอง | คุณภาพชีวิต |
|----------------------------|--------|----------------|----------------|----------|--------|--------------|----------|---------------------------|--------------------------|-------------|
| -อายุ                      | 1.000  |                |                |          |        |              |          |                           |                          |             |
| -สถานภาพ สมรสคู่           | .166** | 1.000          |                |          |        |              |          |                           |                          |             |
| -สถานภาพ สมรสโสด           | .009   | -.526**        | 1.000          |          |        |              |          |                           |                          |             |
| -การศึกษา                  | .215** | -.007          | .042           | 1.000    |        |              |          |                           |                          |             |
| -รายได้                    | .161** | .065           | -.050          | .108*    | 1.000  |              |          |                           |                          |             |
| -พิกัดปานกลาง              | .005   | .047           | -.075          | -.023    | .003   | 1.000        |          |                           |                          |             |
| -พิกัดมาก                  | .081   | -.120*         | .078           | .014     | -.050  | .351**       | 1.000    |                           |                          |             |
| -ความรู้สึกรู้สึกดีในตนเอง | .042   | .097           | -.064          | .121     | .176** | -.030        | -.031    | 1.000                     |                          |             |
| -ความสามารถในการดูแลตนเอง  | -.010  | .041           | -.026          | .084     | .142*  | -.070        | -.077    | .448**                    | 1.000                    |             |
| -คุณภาพชีวิต               | .035*  | .014*          | .223           | .013*    | .003*  | .060         | .088     | .443                      | .000*                    | 1.000       |

\*p < .05 \*\*p < .01

จากตารางที่ 9 พบว่าไม่มีตัวทำนายที่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูง ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกินกว่า 0.7 ดังนั้นตัวทำนายทุกตัวสามารถนำไปวิเคราะห์ เพื่อหาอำนาจในการร่วมทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรังได้ โดยไม่เกิดปัญหาตัวทำนายมีความสัมพันธ์กันเองสูง (Multicollinearity) ตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540, หน้า 77)

ตารางที่ 10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวทำนายกับตัวแปรเกณฑ์คือ คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน

| ตัวทำนาย                    | R <sup>2</sup> | R <sup>2</sup><br>change | B     | SE.B | Beta  | t      | p-value |
|-----------------------------|----------------|--------------------------|-------|------|-------|--------|---------|
| ขั้นที่1 ค่าคงที่ (a)       |                |                          | 1.834 | .225 |       | 8.159  | .000    |
| - ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง | .196           | .196                     | .486  | .063 | .443  | 7.693  | < .001  |
| ขั้นที่2 ค่าคงที่ (a)       |                |                          | 1.375 | .259 |       | 5.234  | .000    |
| - ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง | .235           | .038                     | .379  | .069 | .345  | 5.477  | < .001  |
| - ความสามารถในการดูแลตนเอง  |                |                          | .202  | .058 | .218  | 3.466  | .001    |
| ขั้นที่3 ค่าคงที่ (a)       |                |                          | 1.681 | .281 |       | 5.760  | .000    |
| - ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง | .251           | .017                     | .387  | .069 | .353  | 5.639  | < .001  |
| - ความสามารถในการดูแลตนเอง  |                |                          | .198  | .058 | .214  | 3.418  | .001    |
| - อายุ                      |                |                          | -.005 | .002 | -.129 | -2.302 | .022    |

จากตารางที่ 7 พบว่า การวิเคราะห์หาค่าคงที่พหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อหาตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนาย คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน ได้ผลดังนี้

ขั้นที่ 1 ตัวทำนายที่เข้าสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนอันดับ 1 คือความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกและสามารถทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน ได้ร้อยละ 19.6 ( $R^2 = .196$ ) .

ขั้นที่ 2 ตัวทำนาย ความสามารถในการดูแลตนเอง เข้าในสมการ พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกและ สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 23.5 ( $R^2 = .235$ )

ขั้นที่ 3 ขั้นสุดท้ายของการคัดเลือกตัวทำนายเข้าสมการ ตัวทำนายอายุ เข้าในสมการ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกและสามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.1 ( $R^2 = .251$ )

ดังนั้นความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความสามารถในการดูแลตนเองและอายุ เป็นปัจจัยทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .01$ ) โดยความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน สูงสุด รองลงมาได้แก่ ความสามารถในการดูแลตนเอง และ อายุ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ 0.353,

0.214, และ - 0.129 ตามลำดับ โดยสามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน ได้ร้อยละ 25.1 สามารถเขียนเป็นสมการที่ดีที่สุดได้ดังนี้ คือ

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$\begin{aligned} \text{คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน} &= 1.618 + 0.387 \text{ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง} + 0.198 \\ &\quad \text{ความสามารถในการดูแลตนเอง} - 0.005 \text{ อายุ} \end{aligned}$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned} Z' \text{คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน} &= 0.353 Z' \text{ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง} + 0.214 \\ &\quad Z' \text{ความสามารถในการดูแลตนเอง} - 0.129 Z' \text{อายุ} \end{aligned}$$

ผลการหมายความว่า ผู้ป่วยโรคเรื้อนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดี คือ ผู้ป่วยโรคเรื้อนที่มี  
ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองระดับดี มีความสามารถในการดูแลตนเองระดับดี และมีอายุไม่มาก  
ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ปัจจัยด้าน  
ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และความสามารถในการดูแลตนเอง มีความสัมพันธ์และสามารถ  
ทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อนได้